

Ahto Kaasik
Tartu Ülikooli looduslike pühapaikade keskus
ahto.kaasik@ut.ee

Teie 20.12.2010 nr

Meie 30.12.2010 nr V 15-2/48682-2

Vastus Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu vastukajale

Austatud Ahto Kaasik

Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu oli avalikul väljapanekul alates 06. detsembrist kuni 19. detsembrini 2010.a. Vallavalitsusele ja kõikidele maaomanikele saadeti tähitud teade ja kaitse-eeskirja eelnõu. Avalikustamise jooksul oli võimalik esitada küsimusi ja ettepanekuid.

Keskonnaamet tänab Teid vastukaja eest Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõule. Vastukajas olete esitanud järgmised ettepanekud ja seisukohad:

1. Ebavere mäe kultuurilooliste väärtuste säilimine ja kasutamine on otseselt seotud selle looduskeskkonna seisundi ja seal toimuvate tegevustega. Olete seisukohal, et mäe kultuurilooliste väärtuste kaitse eesmärk ja tingimused peavad olema sätestatud Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirjas. Kuna Ebavere mägi on ajalooline looduslik pühapaik, mis on sakraalobjektina kasutusel ka praegu, peab kaitse-eeskiri olema kooskõlas põhiseaduse usuvabaduse sätetega ning IUCN-i pühapaikade haldamise juhendiga.
2. Toote välja, et looduskaitse-eeskirja § 1 lõige 2 kohaselt on üheks peaeesmärgiks kultuurilooliselt ja esteetiliselt väärtusliku looduskeskkonna või selle elementide säilitamine. Olete seisukohal, et Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskiri jätab praegu kultuuriloolised väärtused kaitseta ning ei ole selles osas kooskõlas looduskaitse-eeskirjaga.
3. Olete esitanud alljärgnevat ettepanekut Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja muutmiseks:
 - o Lisada § 1. (1.) 5: ajaloolise loodusliku pühapaiga ning sellega seotud kultuuripärandi kaitse.
 - o Sõnastada § 4 (1): Inimestel on lubatud viibida kogu kaitsealal; korjata marju ja seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi piiranguvõondis.
 - o Sõnastada § 4 (4) viisil, mis keelustab sõidukitega sõitmise kogu sihtkaitsevööndis, v.a päästetöödel ning kõrvaliste rajatiste lammutamisel.
 - o Kustutada § 4 (5).
 - o Sõnastada § 10 (1): Sihtkaitsevöönd on kaitseala maa-ala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks ning loodusliku pühapaigaga seotud kultuuripärandi kaitsmiseks.
 - o Sõnastada § 11: Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on: (1) elustiku vaba suhtesessiooni tagamine, maastikuilme säilitamine ning haruldaste liikide ja pinnavormi kaitse; (2) loodusliku pühapaigaga seotud ajalooliste traditsioonide järgimiseks vajalike tingimuste tagamine.

Ida-Virumaa

Pargi 15, 41537 Jõhvi
Tel 332 4401, faks 332 4403
ida-viru@keskkonnaamet.ee

Lääne-Virumaa

Kunderi 18, 44307 Rakvere
Tel 325 8401, faks 325 8403
laane-viru@keskkonnaamet.ee

Lääne-Virumaa

Palmse küla, 45435 Vihula vald
Tel 329 5535, fax 329 5531
lahemaa@keskkonnaamet.ee

- o Sõnastada § 12: (1) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud: 1) olemasolevate rajatiste lammutamine; 2) uute rajatiste rajamine ning hooldamine loodusliku pühapaigaga seotud traditsioonide järgimise tarbeks.
- o Lisada § 13: 3) spordi- jm rahvaürituste korraldamine, mis pole vajalikud pühapaigaga seotud ajalooliste traditsioonide järgimiseks.
- o Sõnastada § 15: Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on: (1) elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine; (2) ajaloolise loodusliku pühapaiga turbeala tagamine.
- o § 16: jätta välja lageraie lubamine.
- o § 17 lisada: 6) lageraie; 7) helivõimenduse kasutamine.

Teie poolt esitatud seisukohad ja ettepanekud arutati läbi 21. detsembril avaliku arutelu käigus. Otsused on välja toodud alljärgnevalt:

Looduskaitseaduse § 28 kohaselt on maastikukaitseala kaitseala maastiku säilitamiseks, kaitsmiseks, uurimiseks, tutvustamiseks ja kasutamise reguleerimiseks. Sama paragrahvi kohaselt on maastikukaitseala võimalikud vööndid sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd.

Looduskaitseaduse § 30 kohaselt on sihtkaitsevöönd kaitseala maa- või veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndis asuvaid loodusvarasid ei arvestata tarbimisvarudena.

Looduskaitseaduse § 31 kohaselt on piiranguvöönd kaitseala maa- või veeala, kus majandustegevus on lubatud, arvestades looduskaitseadusega sätestatud kitsendusi.

Keskkonnaameti põhimääruse kohaselt on Keskkonnaameti ülesanne muuhulgas valitseda Vabariigi Valitsuse ja keskkonnaministri määratud kaitstavaid loodusobjekte ning korraldada kaitstavate loodusobjektide kaitse-eeskirjade ja kaitse alla võtmise otsuste koostamist.

Ebavere maastikukaitseala on loodud maastiku ja seal asuvate loodusväärtuste kaitseks. Ebavere maastikukaitseala kaitse-eesmärk on pinnavormi – Ebavere oosi, metsakoosluste ja kaitsealuste liikide kasvukohtade kaitse, mistõttu piirangute seadmistel lähtutakse loodusväärtuste säilimisest.

Samuti tuleb arvestada, et Ebavere maastikukaitseala asub Ebavere külas (154 elanikku) ning vahetus läheduses asub Vao küla (412 elanikku) ja Väike-Maarja alevik (1912 elanikku). Kaitsealale on rajatud liikumisrajad ning ala on ümbruskonna inimeste seas intensiivselt külastatav. Lisaks riigimetsamaale on kaitsealal kaks erakinnistut, mis jäävad piiranguvööndisse ja on maatulundusmaa sihtotstarbega. Piiranguvööndis on kuuse enamusega segapuistud. Keskkonnaministri 27. detsembri 2006. aasta määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“ § 4 kohaselt on turberaied lubatud lepikutes, haavikutes, männikutes, kaasikutes ja kõvalehtpuupuistutes. Selles loetelus ei ole kuusikuid, kuna kuusikutes pole turberaie otstarbekas. Seetõttu on kuusikutes lubatud lageraie uue metsapõlve tekke soodustamiseks. Tegite ettepaneku keelata kaitse-eeskirjaga marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste korjamine piiranguvööndis, spordi- ja rahvaürituste korraldamine, mis pole seotud ajalooliste traditsioonide järgimisega ning piiranguvööndis lageraied. Kuna nimetatud piirangud ei toeta maastikukaitseala kaitse-eesmärke, siis ei saa Keskkonnaamet nendega arvestada. Samuti tegite ettepaneku lubada sihtkaitsevööndis rajatiste lammutamist ning piiranguvööndis keelata helivõimendi kasutamist. Kaitse-eeskiri koostatakse looduskaitseaduse alusel. Looduskaitseaduse § 30 ei

reguleeri sihtkaitsevööndis rajatiste lammutamist ning § 31 ei reguleeri piiranguvööndis helivõimendi kasutamist, mistõttu ei saa nende ettepanekutega arvestada.

Teie poolt esitatud ettepanekud on seotud maausu kui kultuuri kaitsega, mistõttu ei saa Keskkonnaamet arvestada ettepanekuga lisada kaitse-eesmärkidesse ajaloolise loodusliku pühapaiga ning sellega seotud kultuuripärandi kaitse. Kultuuri kaitset ei ole võimalik tagada maastikukaitseala kaitse-eeskirjaga, sest maastikukaitseala on loodud maastiku säilitamiseks, kaitsmiseks, uurimiseks, tutvustamiseks ja kasutamise reguleerimiseks. Ebavere mägi kuulub suures ulatuses (68,3%) sihtkaitsevööndisse, mis on majandustegevusest väljas. Lubatud on üksnes koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile või liigikaitse tegevused. 21. detsembril toimunud avaliku arutelu käigus selgus, et just väärtuslikum osa hiiemetsast kuulub sihtkaitsevööndisse, mistõttu oleme seisukohal, et kavandatava kaitsekorraga on tagatud nii loodusväärtuste kaitse kui ka hiiemetsa säilimine.

Hiiemetsa kaitse korraldamiseks soovitame pöörduda Muinsuskaitseameti poole, kes korraldab muinsuskaitseaduse ja muinsuskaitsealaste õigusaktide täitmist.

Lugupidamisega

/Allkirjastatud digitaalselt/

Tiiu Sizova
Keskkonnakasutuse juhtivspetsialist

Timo Kark 3295539
timo.kark@keskkonnaamet.ee